

ДОКЛАД

за успеваемостта на студентите във Висшето училище по застраховане и финанси през учебната 2017/2018 година

Целта на настоящия доклад е да се проследи успеваемостта на студентите във Висшето училище по застраховане и финанси.

При разглеждането на настоящия доклад трябва да се отчетат следните ограничителни условия, очертали се през предходните няколко години:

- учебните планове, титулярите и хорариумите на учебните дисциплини са променени през учебната година, обект на доклада;
- откривани са нови и са закривани съществуващи специалности;
- сливани са периоди на обучение от някои от студентите;
- други студенти се присъединяват към учебния процес като трансфери от други висши училища, директно в горен курс;
- трета група студенти преминават от една форма на обучение в друга;
- част от студентите са взели дадени изпити години по-късно спрямо времето, когато е трябвало да ги положат по план (прекъснали са или са били отстранени);
- широкото портфолио от специалности във висшето училище води до формирането на малки кохорти, което трябва да се има предвид при разглеждането на информацията за средния им успех.

1. Успеваемост на студентите в образователно-квалификационна степен „бакалавър“

Както и през предходната учебна година, анализът на данните за успеваемостта на студентите от образователно-квалификационна степен (ОКС) „бакалавър“ показва, че относително най-нисък среден успех имат студентите първокурсници, като успехът се повишава постепенно с напредването на курсовете. По време на обучението в първи курс средният успех гравитира в границите на добър 3,50-4,49, докато в следващите курсове се повишава, като по отделни специалности в четвърти курс се наблюдава успех дори в рамките на отличен 5,50-6,00.

Това е напълно логична тенденция, тъй като през първата година от обучението си студентите натрупват базови знания и заучават множество напълно нови за мнозинството от тях понятия, необходими им за по-нататъшното им обучение. През следващите години студентите надграждат

знанията си и започват да придобиват и умения, които ще са им нужни при упражняването на избраната от тях професия. Фактор, който също играе немаловажно значение за по-високия успех на студентите от по-горните курсове е и започването на стажове и работа по специалността и получаването на знания и от практиката, които са в помощ на учебния процес.

Друга важна тенденция се очертава при разглеждането на средния успех на кохортите по форми на обучение.

Прави впечатление, че студентите в дистанционна форма на обучение от всички курсове показват относително по-нисък среден успех от тези в задочна и в редовна форма на обучение. От една страна, това е обяснимо, като се отчита влиянието на следните обективни и субективни фактори:

- тези студенти, с изключение на часовете за консултация, не посещават учебни занятия;
- за натрупването на знания при тях се разчита основно на самоподготовката;
- успехът от самоподготовката в немалка степен зависи от мотивацията на студентите да усвояват учебен материал и да се представят добре по време на текущия контрол и на изпитните сесии.

От друга страна обаче, значение за улесняването на тази самоподготовка имат следните фактори от страна на висшето училище:

- пълнотата и качеството на учебните материали по отделните дисциплини;
- яснотата на инструкциите за усвояването на учебния материал от страна на преподавателите;
- качеството на текущия контрол – това доколко той реално измерва знанията на студентите, дали обхваща целия материал или само част от него по дадената учебна дисциплина;
- наличието на добре разработена платформа за електронно обучение с лесни за използване функционалности.

Трябва да се подчертае, че тези фактори са от значение, макар и в по-малка степен, и за студентите в редовна и в задочна форма на обучение, тъй като те също използват електронната платформа за целите на самоподготовката си.

Следователно, налага се да се извършва постоянна работа в две направления:

1. учебните и изпитни материали и инструкциите за студентите да се усъвършенстват, така че да се улеснява в максимална степен процеса на самоподготовка;
2. функционалностите на електронната платформа да се надграждат и да се подобряват, така че използването ѝ от студентите да се улеснява и комуникацията с тях да се подобрява.

2. Успеваемост на студентите в образователно-квалификационна степен „магистър“

Данните за средния успех на студентитев ОКС „магистър“ показват, че техният среден успех като цяло е по-висок от този на бакалаврите. Както и през предходната учебна година, той е в диапазона „много добър-отличен“ по всички специалности.

Това е напълно обяснимо, когато се имат предвид факторите, които оказват влияние традиционно при тези студенти, а именно:

- относително ясна професионална ориентация;
- практически опит;
- по-висока мотивираност да натрупват знания;
- в мнозинството от случаите - осигуряване на финансирането на обучението от личния им бюджет, а в отделни случаи – от стипендии от работодатели и необходимостта да оправдаят инвестирането в тях и не на последно място –
- по-голямата зрялост и отговорно отношение, дължащи се и на по-голямата възраст.

Тенденция, която се наблюдава при студентите то ОКС „магистър“, е сходна с тази при студентите от ОКС „бакалавър“ и е свързана с относително по-ниския успех на студентите в дистанционна форма на обучение в сравнение с тези в задочна форма.

Причините за това са идентични с тези, които обясняват същото явление при бакалаврите:

- минимален хорариум под формата на консултации по отделните учебни дисциплини;
- липса на достатъчно време за контакт с преподавателите на място във висшето училище;
- разчитане почти изцяло на самоподготовката при използването на ресурсите от платформата за електронно обучение;
- повишено значение на личната мотивация в процеса на самоподготовката в сравнение със студентите в задочна форма, където мотивиращи фактори се явяват също така преподавателите и необходимостта да не се изостава значително от останалите в кохортата.

От друга страна, тези изводи още веднъж насочват към необходимостта да се работи непрестанно за подобряване както на качеството на учебните материали, така и на състоянието на функционалностите на електронната платформа.

Основните характеристики на учебните материали за платформата могат да се очертаят по следния начин:

- достатъчност за целите на обучението по съответната дисциплина;
- яснота и достъпност, която следва да се търси включително с помощта на визуални елементи с оглед на това, че студентите в дистанционна форма

нямат възможността да получават подробни разяснения по учебния материал на място;

- компактност, която обаче да не бъде за сметка на пълнотата;
- последователност на подредбата на изложението или на отделните файлове, които се поставят на платформата.

Основните предизвикателства при съставянето на материали за електронната платформа за обучение на студентите в ОКС „магистър“ могат да се очертаят така:

- гъвкавост на учебните планове, което предполага непрестанно съставяне на материали по нови дисциплини и/или адаптирането на материали за съществуващите;
- обвързване на учебното съдържание предимно с приложението му в практиката;
- отчитане на липсата на хомогенност на кохортите от гледна точка на предходно образование и необходимостта от адаптиране на учебния материал, така че студентите с предходно образование, различно от икономическо, да могат да се подготвят на база на учебните материали, подходящи и за икономистите;
- съставяне на изпитните материали така, че отразяват гореизборените особености и същевременно да дават възможност за адекватно оценяване на знанията на студентите.

Заклучение

Основните тенденции при средния успех на студентите в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ от предходните години продължават да се наблюдават и през изминалата 2017/2018 учебна година:

- относително нисък среден успех при бакалаврите от всички специалности в първи курс, който се повишава през годините и достига по отделни специалности до отличен 5,50 и нагоре за четвъртокурсниците;
- висок успех в диапазона много добър-отличен за магистрите от всички специалности;
- по-нисък успех на студентите в дистанционна форма както в ОКС „бакалавър“, така и в ОКС „магистър“ в сравнение със студентите от редовна и задочна форма на обучение.

Налага се да се работи усилено върху непрекъснатото подобряване на материалите за самоподготовка, които се поставят на електронната платформа, както и върху подобряването и разширяването на нейните технически функционалности.

Действията от страна на висшето училище в тези две посоки ще създават условия за реализирането на високи резултати от обучението и на студентите, които следват в дистанционна форма, и поради това нямат възможност да посещават редовните занятия. Подобряването на материалите и на

функционалностите на платформата ще бъде от голяма полза и за студентите в другите две форми на обучение – задочна и редовна, тъй като те също я използват за своята самоподготовка. Поддържането на модерна и разполагаща с отлично разработени учебни и изпитни материали платформа за електронно обучение е императив на съвременното обучение във висшето училище.

Докладът е приет на заседание на академичния съвет с Протокол № 6 от 20.12.2018 г.